

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z odwołania U. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o wznowienie postępowania w sprawie sygn. ... 2646/04 o prawo do renty
rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 26 kwietnia 2010 r.,
zażalenia ubezpieczonej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 6 listopada 2009 r.

1. uchyla zaskarżone postanowienie

2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz adwokata M. F. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o należną stawkę podatku od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z 14 marca 2006 r., sygn. akt ... 2646/04 Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację ubezpieczonej U. F. wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. z 30

czerwca 2004 r., sygn. akt ... 1264/03 w sprawie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Oddziału w R. odmawiającej prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu J. K.

W dniu 4 lutego 2009 r. wpłynęła do Sądu Apelacyjnego skarga ubezpieczonej o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 marca 2006 r., w której wniesiono o zmianę powyższego wyroku poprzez przyznanie ubezpieczonej U. F. prawa do renty rodzinnej oraz dopuszczenie dowodu z opinii biegłego specjalisty do spraw chorób oczu na okoliczność ustalenia, czy ubezpieczona w dacie ukończenia szkoły – liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, to jest do lipca 1973r. była osobą całkowicie niezdolną do pracy. W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 2 lutego 2009 r. ubezpieczona uzyskała zaświadczenie o stanie zdrowia od Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego – Przyklinicznej Poradni Okulistycznej, w którym stwierdzono, że „pacjentka od wczesnego dzieciństwa jest leczona z powodu opadania powiek obydwu oczu. Istniejące od dzieciństwa opadanie powiek spowodowało niedowidzenie obydwu oczu. Stan choroby pogarsza się podczas wysiłku fizycznego (...). Stan oczu nie rokuje poprawy. Pacjentka wymaga stałej opieki drugiej osoby. Niezdolna do samodzielnej egzystencji. Konieczny stały opiekun”.

Postanowieniem z 6 listopada 2009 r., sygn. akt ... 1293/09 Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę o wznowienie postępowania.

Sąd Apelacyjny wskazał, że podstawą prawną przedmiotowej skargi o wznowienie postępowania jest art. 403 § 2 k.p.c. Mając na uwadze powyższe, w kontekście przedłożonego przez ubezpieczoną zaświadczenia o stanie zdrowia z dnia 2 lutego 2009 r., Sąd Apelacyjny zwrócił się do dr nauk med. A. D. z Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Przyklinicznej Poradni Okulistycznej, z pytaniem na podstawie jakiej dokumentacji medycznej w zaświadczeniu o stanie zdrowia ubezpieczonej wystawionym w dniu 2 lutego 2009 r. stwierdzono fakt leczenia ubezpieczonej od wczesnego dzieciństwa z powodu opadania powiek obydwu oczu, a w szczególności czy lekarz dysponował dodatkową dokumentacją medyczną z tego okresu w stosunku do tej, która była

podstawą wystawienia zaświadczenia o stanie zdrowia ubezpieczonej z dnia 20 kwietnia 2005 r.

W odpowiedzi uzyskano informacje, że fakt leczenia U. F. z powodu opadania powiek górnych obu oczu, został stwierdzony na podstawie dokumentacji medycznej obejmującej historię choroby leczenia w Poradni Przyklinicznej Samodzielnego Publicznego Szpitala klinicznego w K. oraz karty i historii choroby leczenia szpitalnego z 1992 r.

Sąd Apelacyjny uznał, że przedstawione zaświadczenie nie jest równoznaczne z wykryciem środka dowodowego, który mógłby mieć wpływ na wynik sprawy, a z którego strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Ponadto fakt leczenia ubezpieczonej w placówce medycznej która wystawiła zaświadczenie, oraz karta i historia choroby, na podstawie których wydano zaświadczenie, nie są okolicznościami nowymi i nieznanymi w postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu Apelacyjnego, przedmiotowa skarga nie spełniła ustawowych przesłanek przewidzianych dla tej instytucji.

Powyższe postanowienie zostało w całości zaskarżone przez ubezpieczoną zażaleniem, w którym zarzucono naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść postępowania, tj. art. 403 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zaświadczenie z dnia 22 lutego 2009 r. nie stanowi nowego środka dowodowego, z którego strona nie mogła skorzystać w toku poprzedniego postępowania, a który mógł mieć wpływ na wynik sprawy.

Wskazując na powyższe wniesiono o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 14 marca 2006 r., oraz przyznanie na rzecz pełnomocnika kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu zażalenia podniesiono, że w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem drugiej instancji ubezpieczona nie mogła powołać się na okoliczności wskazane w zaświadczeniu z dnia 2 lutego 2009 r., ponieważ okoliczności te zastały wykryte dopiero po zakończeniu postępowania. Okoliczności te mają również istotny wpływ na wynik postępowania. Wskazują one bowiem na fakt, że

ubezpieczona od wczesnego dzieciństwa jest leczona z powodu opadania obydwu powiek. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dzieci ubezpieczonego mają prawo do renty rodzinnej bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2 powołanego przepisu. Przesłanka całkowitej niezdolności do pracy musi więc wystąpić najpóźniej przed osiągnięciem 25 roku życia. Wskazując na powyższe, ubezpieczona argumentowała, że „gdyby okoliczności wskazane w zaświadczeniu z dnia 2 lutego 2009 r. były znane w chwili orzekania co do uprawnienia do renty rodzinnej oczywiste jest, iż ubezpieczonej przyznano by stosowną rentę, skoro spełnia ona przesłanki do jej otrzymania, na co już wskazano”.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zażalenie okazało się zasadne. Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Utrwalony jest pogląd, że możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest ograniczona jedynie do tych okoliczności i środków dowodowych, które istniały już w okresie trwania zakończonego postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, LEX nr 186917; z dnia 20 kwietnia 2000 r., II UKN 167/00, PPIPS 2001 r., nr 6, poz. 70; z dnia 12 listopada 1998 r., II UKN 306/1998, OSNP - wkł. 1999 r., nr 3, poz. 3; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969 r., z. 12, poz. 208; postanowienie z dnia 22 kwietnia 1975 r., III PZ 4/75, OSNCP 1976 r., z. 2, poz. 38; wyrok z dnia 10 kwietnia 1973 r., II CR 104/73, OSNCP 1974 r., z. 2, poz. 29). W orzecznictwie przyjmuje się także, że okoliczność faktyczna, obok prawomocnego wyroku i środka dowodowego stanowi równoważną i samodzielną podstawę wznowienia postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1982 r., II CO 4/82 (LEX nr 8443).

W niniejszej sprawie, skarga o wznowienie została oparta na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. ze wskazaniem wykrycia przez ubezpieczoną nowego środka dowodowego – zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego jej niezdolność do pracy. Tak skonstruowana skarga o wznowienie postępowania, wymaga przeprowadzenia przez Sąd wstępnego badania, przewidzianego w art. 410 k.p.c., w trakcie którego Sąd nie ocenia zasadności skargi ani trafności powołanej w niej podstawy, a jedynie to, czy zachowane zostały warunki umożliwiające jej rozpoznanie, w tym to, czy skarżący trafnie powołał podstawę wznowienia postępowania. W oparciu o zawarte w skardze twierdzenia Sąd dokonuje oceny wskazanych przez skarżącego podstaw wznowienia pod kątem ich ustawowej dopuszczalności.

W postanowieniach z 10 sierpnia 2007 r. (III UZ 9/07, OSNP 2008, nr 19-20, poz. 303) i z 11 marca 2009 r. (II UZ 2/09, LEX nr 527081) Sąd Najwyższy stwierdził, że badając oparcie skargi na ustawowej podstawie wznowienia sąd ogranicza się do badania, czy twierdzenia skargi stanowią taką ustawową podstawę. Odrzucenie skargi nie może nastąpić w przypadku, gdy podstawa ta istnieje ale jest merytorycznie nieuzasadniona. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym zażalenie podziela ten pogląd.

W rozpoznawanej sprawie, Sąd Apelacyjny przeprowadził postępowanie dowodowe prowadzące do oceny przedstawionego przez U. F. dowodu, którego „wykrycie” przez powódkę miało doprowadzić do wznowienia postępowania w sprawie. Tym samym, odrzucenie przedmiotowej skargi na podstawie art. 410 §1 k.p.c. należało ocenić jako przekraczające okoliczności wymienione w tym przepisie.

Wskazując na powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.